

MOKUM

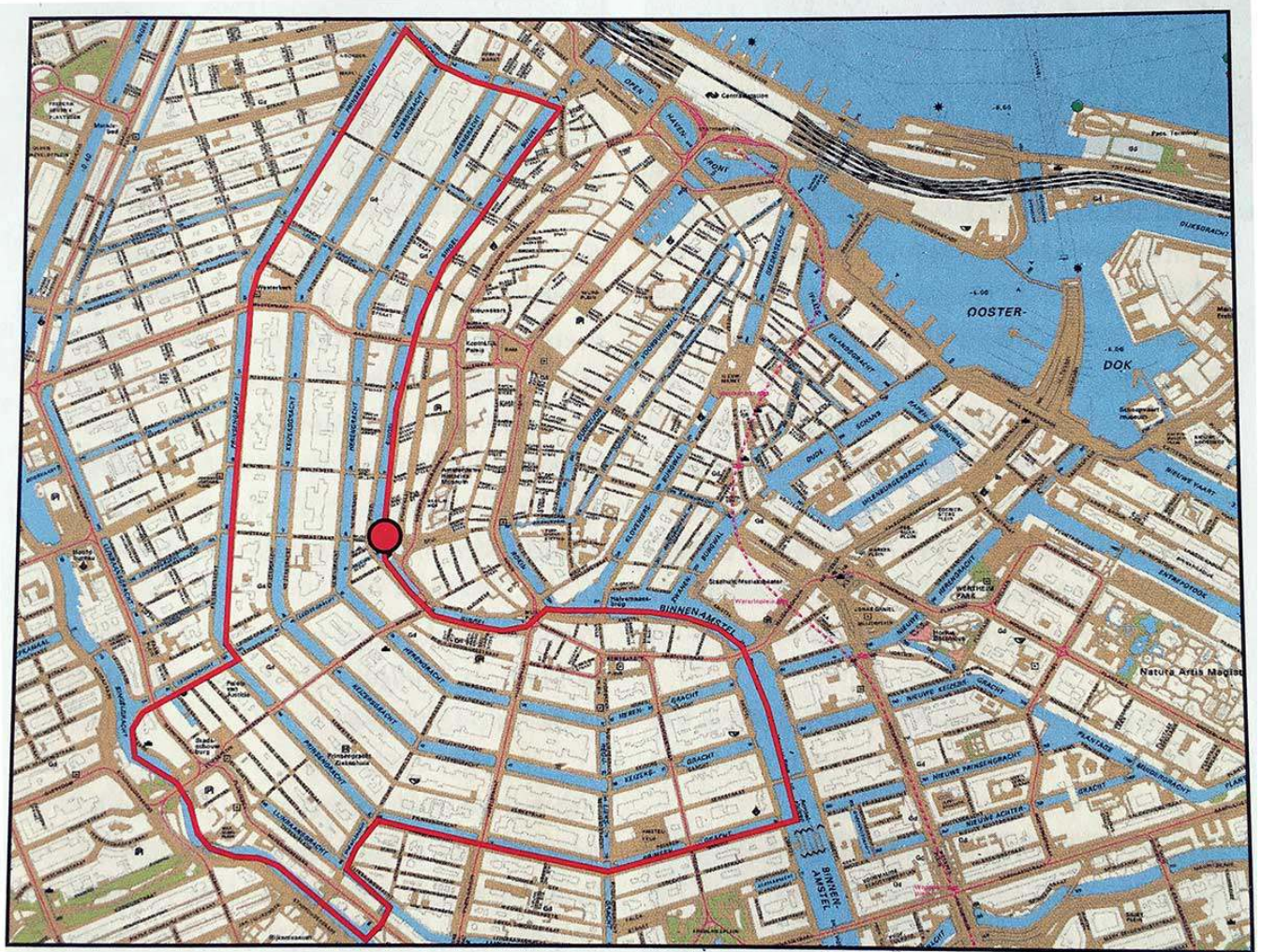
R E D E R I J

Vaartocht Grachten

Duur: 2 uur

Laagste brug nr. 90 Singelgracht/sluisje: 1,41 m +NAP

Alternatief: brug nr. 1 Munt 1.58 m +NAP

MOKUM

R E D E R I J

De Grachtentocht gaat door het hart van de stad. We varen onder andere langs het Singel, van oorsprong een verdedigingswal uit het begin van de vijftiende eeuw. Ook varen we langs de veel jongere Prinsen-, Keizers- en Herengracht, alle drie daterend uit het begin van de zeventiende eeuw.

In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, zijn deze drie grachten tegelijkertijd aangelegd. Zij vormden het decor voor rijke kooplieden die graag 'buiten' in Amsterdam wilden wonen. Een groot gedeelte van de tocht vaart u over de Prinsengracht. Dit is van oudsher niet de meest chique, maar wel een van de gezelligste grachten. Onze tocht start bij het Singel ter hoogte van het Spui.

We varen in noordelijke richting het Singel op.

In een ver verleden was het toenmalige bestuur van plan bij uitbreiding van de stad het Singel tot Koningsgracht te dopen. De inwoners van Amsterdam gaven echter de voorkeur aan het Singel. Het Koningsplein aan het eind van deze gracht herinnert nog steeds aan dit voornemen.

We varen onder de Torensluis door.

Aan beide zijden van de sluis zien we de resten van een oude gevangenis. Toen Amsterdam nog in open verbinding met de Zuiderzee stond, varieerde het waterpeil aanzienlijk. Daardoor liep deze gevangenis regelmatig onder water. Rondvaartschippers beweren nog dagelijks dat hier de term raddraaier zijn oorsprong vindt. Het verhaal gaat dat de gevangenen aan een rad moesten draaien om hun cel droog te houden. Deden zij dat niet, dan zouden zij een wisse dood sterven.

We vervolgen onze tocht in noordelijke richting.

Aan bakboordzijde zien we op nr. 166 een van de smalste pandjes van Amsterdam. Hoewel de voorgevel slechts 1.85 m breed is, heeft de achterkant van het pand een gevel van 5 meter. Vele jaren zat hier een slijterij met de toepasselijke naam 'Den ouden Pijpenla'. De eerste panden aan bakboordzijde (hoek Blauwburgwal en Herengracht) behoren tot de weinige in Amsterdam die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn gebombardeerd. Een bom van een Engelse piloot was in het luik van zijn vliegtuig blijven steken. Onbedoeld raakte het projectiel los boven Amsterdam. Hoewel het niet explodeerde, was de inslag verwoestend voor meerdere percelen. Aan bakboordzijde van het Singel zien we, in tegenstelling tot de stuurboordzijde, veel oude koopmanshuizen waarvan een aantal tot in de 20e eeuw in functie was als ligplaats voor beurtveren.

Vlak voor de hoek Brouwersgracht ligt aan bakboordzijde de Poezenboot: een initiatief van een dame die haar woonboot heeft omgebouwd tot drijvend penthouse voor ontheemde katten. Inmiddels is de poezenboot omgevormd tot een stichting.

MOKUM

R E D E R I J

Aan stuurboordzijde op nr. 7 zien we de smalste gevel van Amsterdam. Dit fenomeen laat zich eenvoudig verklaren: het stamt nog uit de tijd dat men belasting betaalde over de breedte van de voorgevel. Ook dit pand loopt naar achteren aanzienlijk breder uit. Zo bouwden onze voorouders markante belastingpaleisjes.

We varen bakboord uit de Brouwersgracht op. Let op: knelpunt Brouwersgracht. Goed in de spiegels kijken.

Het eerste gedeelte tot aan de Herengracht is het oudste en ook smalste stukje Brouwersgracht. Dit deel werd tegelijk gegraven met het Singel en dateert uit de vijftiende eeuw. Het overige deel van de Brouwersgracht groef men tegelijk met een groot deel van de grachtengordel. De Brouwersgracht dankt haar naam aan de vele bierbrouwers die hier jarenlang actief waren. Naast bierbrouwerijen bevond zich aan deze gracht veel vervuilende industrie.

Let op: knelpunt Brouwersgracht/Prinsengracht. We draaien bakboord uit de Prinsengracht op.

Op de hoek met de Noordermarkt (pandje met trapgevel) heeft de legendarische entertainer Wim Sonneveld gewoond. Aan stuurboordzijde zien we de Noorderkerk met bijbehorend marktplein. De kerk is vermoedelijk ontworpen door Hendrick de Keyzer en was een reactie op de realisatie van de verderop aan de Prinsengracht gelegen Westerkerk. Men verwachtte dat de bouw vele jaren in beslag zou nemen, maar uiteindelijk is de Noorderkerk in drie jaar voltooid.

Dit deel van de Prinsengracht ligt vol met woonschepen en dat bemoeilijkt het vinden van een geschikte aanlegplaats. Toch is dit vooral op zaterdag de moeite waard. U kunt dan op het plein voor de kerk de biologische boerenmarkt bezoeken. Op een klein gedeelte van de markt treft u ook antiek. Op maandag is er een rommelmarkt. Deze maandagmarkt vindt gelijktijdig plaats met de lapjesmarkt in de Westerstraat. Deze markten lopen in elkaar over.

Als we verder varen, zien we aan stuurboordzijde de monding van de Egelantiersgracht. Liefhebbers kunnen er hier voor kiezen om een stukje om te varen via de rustieke Egelantiers- en Bloemgracht. Indien wij meteen onder de brug door verder varen, passeren we aan bakboord de Leliegracht. Deze smalle gracht functioneerde vroeger als sluis.

Aan bakboordzijde ligt het Anne Frank huis.

Bij brug nr. 63 zien we de vaak met heimwee bezongen Westerkerk. Het is zeker dat Rembrandt van Rijn hier begraven is, maar niemand weet waar. Door vele renovaties en de aanleg van verwarming is er veel gegraven en werd de inhoud van talrijke graven overgebracht naar de Nieuwe Oosterbegraafplaats. Het is dan ook niet met zekerheid te zeggen waar hij nu rust en of zijn beenderen, net als zijn schilderijen, her en der over de stad zijn verspreid.

MOKUM

R E D E R I J

We varen onder de Rozengracht door en vervolgen onze route.

Ter hoogte van het Johnny Jordaanplein ligt aan stuurboordzijde het Woonbootmuseum. Dit museum biedt u de gelegenheid het wonen op het water eens van binnenuit te bekijken. Aan boord kunt u zien hoe dit vrachtschip is omgebouwd tot knusse woonboot, voorzien van een authentiek schippersverblijf met bedstee, een ruime woonkamer, keuken en badkamer. U zult versteld staan van de ruimte en het comfort aan boord.

We draaien op de Prinsengracht stuurboord uit de Leidsegracht in. Indien de kruiphoogte niet toereikend is (1,4 m +NAP), kunt u de tocht over de Prinsengracht vervolgen in de richting van de Amstel. De tocht wordt hier later weer opgepakt.

Op de hoek Prinsengracht/Leidsegracht vertrokken vroeger de trekveren richting Leiden en Haarlem. Voor schippers met dorst en gevoel voor historie vormt café Pieper een welkome afwisseling.

We draaien bakboord uit de Singelgracht op.

Hier aan bakboordzijde heeft Mata Hari gewoond. In het Maleis betekent Mata Hari zoveel als oog van de dage raad of ook wel 'de zon'. Deze Nederlandse spionne trad na haar scheiding van ene Campbell MacLeod onder andere op in Parijs als buikdanseres. Er gaan verhalen de ronde dat ze een gewilde courtisane was. Haar vermeende spionageactiviteiten voor de Duitsers tijdens de Eerste Wereldoorlog kwamen haar uiteindelijk in Frankrijk op een executie te staan. Later is de rol van Mata Hari sterk in twijfel getrokken. Zelf heeft ze altijd ontkend meer ....

Verderop staat aan stuurboordzijde een soort glinsterend zoutvaatje. Dit kunstwerk is geschonken door de diamantairsvereniging van Amsterdam.

In het parkje staat op de hoek op een tak in een grote boom een beeld van het Zagertje. Het mannetje zaagt de tak waarop hij staat tussen zijn voeten in tweeën.

's Zomers zult u zich de nodige inspanning moeten getroosten om het zagende beeldje, geplaatst door een anonieme kunstenaar, tussen de bladeren te ontwaren. Aan bakboordzijde ligt het American Hotel.

We varen langs het Lido complex.

Dit complex beschikt over een schitterend terras. Aanmeren is hier helaas verboden. Dat verbod geldt ook voor de steiger voor het Rijksmuseum. Wilt u het Rijksmuseum toch per boot bezoeken, dan kunt u het beste om de hoek aan de Hobbemakade aanleggen.

We gaan bakboord uit sluis nr. 209 door en brug nr. 90 onderdoor. Nadat de sluis gepasseerd is gaan we bakboord uit brug nr. 89 onderdoor de Lijnbaansgracht op richting het Leidseplein. De brug gepasseerd gaan we stuurboord uit de Spiegelgracht op.

MOKUM

R E D E R I J

In het verlengde van de Spiegelgracht ligt de Nieuwe Spiegelstraat. Hier bevinden zich leuke antiekzaakjes en tal van galeries. Op de hoek van de Spiegel- en Prinsengracht zit café Heuvel (zie Horeca, blz....). Jaarlijks vindt hier eind augustus een opmerkelijke viswedstrijd plaats met open inschrijving.

We gaan stuurboord uit de Prinsengracht op.

Aan bakboordzijde zien we (vlak voor de Reguliersgracht) het kleinste pandje van Amsterdam, Prinsengracht 1047. Als we iets voorbij dit pand varen blijkt dat het niet alleen 2,50 m breed is, maar ook ongeveer even diep.

Vlak voor het einde van de Prinsengracht ligt aan bakboordzijde een onooglijk schip met een merkwaardige opbouw. Dit schip had de Amsterdamse grachten al lang moeten verlaten als het niet één van de laatst overgebleven waterboten in Amsterdam was geweest. Het historische vaartuig bracht vroeger water van de Vecht naar Amsterdam.

We varen bakboord uit de Amstel op. We vervolgen onze vaart onder de Magere Brug door in de richting van de Stopera.

Aan de Amstel ligt, vanaf de Herengracht gerekend twee panden naar bakboordzijde, nr. 216. Dit pand behoorde eind zeventiende eeuw toe aan Coenraad van Beuningen, de toenmalige burgemeester. Een slecht huwelijk met zijn achttien jaar jongere vrouw Jacoba en het verlies van zijn vermogen maakten hem krankzinnig. De mythe wil dat hij de namen van zijn vrouw en zichzelf tezamen met enkele tekeningen (van onder meer een driemaster) met zijn eigen bloed op de gevel heeft aangebracht. Het huis staat dan ook bekend als het Huis met de Bloedvlekken. We varen onder de Blauwbrug door.

De Blauwbrug dankt zijn naam aan de houten wipbrug die vanaf 1600 stond en die blauw was geschilderd. Het ontwerp van de huidige brug is volgens rondvaart kapiteins gebaseerd op de bruggen over de Seine in Parijs. De lantaarndragers op de zuilen hebben net als de fraaie peilers van de brug de vorm van een scheepsboeg.

We varen langs de Stopera, het stadhuis en muziektheater van Amsterdam, in de richting van de Munt.

Aan bakboordzijde staan tussen het Muntplein en de Halve Maansteeg de 'Dansende Huisjes'. Dat deze huizen schots en scheef staan, illustreert de kwetsbaarheid van veel historische panden in Amsterdam.

MOKUM

R E D E R I J

We houden bakboord aan en gaan brug nr. 1 onderdoor. De peilschaal naast de brug geeft de exacte waterhoogte aan.

Brug nr. 1 is de Muntsluis, als houten ophaalbrug gebouwd aan het einde van de 15e eeuw. Het is een misvatting dat het hier om de oudste brug van Amsterdam zou gaan. Dat is namelijk de Oude Brug, daterend uit het begin van de vijftiende eeuw.

Aan bakboordzijde passeren we de Bloemenmarkt.

We beëindigen onze tocht waar we begonnen zijn.

